

MENŞE BELGELERİ

Vaka İncelemesi - Case Studies

Sezai KAYA
Gümrük Müşaviri
E. Gümrük ve Ticaret Müfettişi

SK

SEZAI KAYA
CONSULTING

AJANDA

- Menşe tanımı
- Tercihli menşe – Tercihsiz Menşe
- Tercihli menşe belgeleri
- Ülke gruplarına göre belgeler
- Vergi Türlerine göre belgeler
- GY 38, Tedarikçi Beyanı
- Örnekler

MENŞE KAVRAMI

Menşe,
bir eşyanın ekonomik milliyeti

Menşe kuralları,
Eşyanın hangi ülke menşeli olduğunun
belirlenmesini sağlayan spesifik kurallar

MENŞE KAVRAMI

Menşe;

- **ADV, İGV, EMY**
- **telafl edici vergi uygulaması,**
- **koruma önlemi**
- **miktar kısıtlaması**

gibi ticaret politikası araçlarına yön verir

TERCİHLİ - TERCİHSİZ

**TERCİHLİ
MENŞE**

Bazı ülke veya ülke Gruplarına tanınan ve özel Anlaşmalarla belirlenen tavizlerin uygulanmasına ilişkin kuralları içerir.

**TERCİHSİZ
MENŞE**

Miktar kısıtlaması, anti-damping, gözetim ve korunma önlemleri, istatistiki veri toplama konusunda uygulanan kurallardır.

TERCİHSİZ

1) Varış ülkesi nedir? Tercihli mi tercihsiz mi?

2) Tercihsiz ise - menşe şahadetnamesi

3) Menşe şahadetnamesine “Türk Malı” yazabilmek için;

a) Tümüyle Türkiye’de üretilmiş olması

TERCİHSİZ

b) Mamul madde tekstil ise –

- Girdilerinden başka bir pozisyonda sınıflandırılması gerekir.

- GY. 5 no.lu ekindeki tekstil ürünü, pozisyon değişikliğine bakılmaz, liste 3. sütundaki şart aranır.

- Bu şart olmazsa menşe kazanmaz.

- 5 no.lu ekten örnekler

TERCİHSİZ

c) Tekstil - harici

- GY 6 no.lu ek ,
- 3. sütundaki şart
- Örnek 6 nolu ek

TERCİHSİZ

d) Listede yer almayan ürünler için;

Birden çok ülke menşeli hammadde kullanılarak üretilmiş ise bu durumda;

- Yeni bir ürün imal edilmesi

- veya imalatın önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de bu amaçla donatılmış işletmelerde yapılması,

Gerekir.

TERCİHLİ

- Varış ülkesi ile yapılan anlaşmadaki belgeler
- (EUR.1, EUR.MED dolaşım belgesi, Fatura beyanı gibi)
- Söz konusu belgeye, “Türk Malı” yazabilmek için;

a) Eşyanın ya tümüyle Türkiye’de üretilmiş olması gerekir.

TERCİHLİ

b) Birden çok ülke menşeli eşya

- Yeterli işlem ve işçilikten geçmiş olması lazım.

- Yeterli işlem ve işçilik nedir?

- İlgili yönetmelik 2 no.lu ekinde yer alan işlemlerdir (Örnek)

TÜMÜYLE ELDE EDİLEN

Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya, o ülke menşelidir.

- **Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya ifadesinden;**
- a) O ülkede çıkartılan madencilik ürünleri,
- **b) O ülkede toplanan bitkisel ürünler,**
- c) O ülkede doğan ve yetiştirilen canlı hayvanlar,
- **d) O ülkede yetiştirilen canlı hayvanlardan elde edilen ürünler,**
- e) O ülkede tutulan ve avlanan balıkçılık ve avcılık ürünleri,
- **f) O ülkede kayıtlı veya tescilli olup, o ülkenin bandırasını taşıyan araçlar tarafından herhangi bir ülkenin kara suları dışındaki denizlerden çıkartılan av ürünleri ve diğer deniz ürünleri,**

TÜMÜYLE ELDE EDİLEN

- g) Söz konusu ülkede kayıtlı ya da tescilli olan ve ülkenin bandırasını taşıyan, fabrika gemilerde (f) bendinde öngörülen ürünlerden elde edilen eşya,
- h) O ülkenin kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da deniz dibindeki toprağın altından münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkartılan ürünler,
- ı) Sadece hammadde elde etmek için o ülkede toplanan, imalat işlemlerinden veya kullanım kalıntılarından elde edilen atık ve artıklar,
- j) Yukarıdaki bentlerde sayılan eşyadan üretimin herhangi bir aşamasında elde edilen eşya ile bunların türevlerinden elde edilen eşya,
- Anlaşılır.

TERCİHLİ REJİM BELGELERİ

- EXCEL

GY 38

- İGV ve ADV alınan ülkeler menşeli olmadığının ispatı
- Amerika'ya uygulanan EMY ödememek için Amerikan menşeli olmadığının ispatı
- Bangladeş, Bolivya, Cape Verde, Endonezya, Hindistan, Kamboçya, Moğolistan, Pakistan, Paraguay, Sri Lanka, Ukrayna ve Vietnam menşeli olmadığının ispatı
- Kutsal belge : Menşe Şahadetnamesi

TERCİHLİ MENŞE TEVSİKİ

- Yönetmelik 205 – tercihli menşe tevsiki
- İGV – EMY – ADV ödenmez

PROOF

A.T.R

- A.TR li malda da menşe şahadetnamesi gerek
- Sistem isterse (YYS ve OKS avantajlı)

DOLAŞIM BELGESİ (MOVEMENT CERTIFICATE)		
1. Başvuru (Ad, soyk. adları, ülke) Exporter (Name, full address, country)	A.TR No	
	3. Taahhüt Belgesi (Ticaret) No... Yacht... Transport document (Optional) No... Yacht...	
2. Malın gümrük değeri (kolonli/kolonsuz) (ad, soyk. adları, ülke) Consignment (Name, full address, country) (Optional)	4. AETÜRKİYE İHTİLAZİ ASSOCIATION between the EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY and TURKEY	
(1) Üye ülke veya Türkiye Insert the member State or Turkey	5. İhracat Ülkesi Country of exportation	6. Varış Ülkesi Country of destination (1)
	7. Taahhüt Belgesi (Ticaret) Transport document (Optional)	
8. Ayrı No From No	9. Koli/taahhüt, miktarlar ve/veya diğer ölçüler (malın adını, miktarı, türünü, miktarı ve taşıma türünü belirtin) Units and quantities (for goods in bulk, indicate the name of the ship or the number of the railway wagon or road vehicle). Description of goods.	10. Belirtilen ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (kg, m ³ , v.b.) Gross Weight/Volume

A.TR – Tedarikçi Beyanı

- PAAMK, BBMK menşeli mallar A.TR eşliğinde gelirse

a) ADV ve EMY ödememek için menşe şahadetnamesi

b) ADV, EMY ve İGV ödememek için tercihli menşe ispatı = Tedarikçi beyanı (her üç vergiyi ödememek için yeterli)

O yüzden GTİP'e bakıp hangi belgenin isteneceği önemli

•ÖRNEKLER

Örnek 1

Silindirli kapı kilitleri

GTİP	8301.40.11.00.00
Menşe	İtalya
Geldiği Ülke	İtalya
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
İGV	X			
Damping (Çin)	X			
EMY (Muhtelif Ülkeler)	X			

Örnek 2

Şifreli Asma Kilit

GTİP	8301.10.00.00.11
Menşe	Fransa
Geldiği Ülke	Fransa
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
İGV	X			
EMY (Muhtelif Ülkeler)	X			

Örnek 3

Telefon koruyucu arka kapak.

GTİP	3926.90.97.90.18
Menşe	İzlanda
Geldiği Ülke	Belçika
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
İGV		X		
Damping (Çin - Vietnam)	X	X		
EMY(Muhtelif Ülkeler)	X	X		
EMY (Amerika)	X	X		

Örnek 4

Kontraplak

GTİP	4412.99.50.00.00
Menşe	Fas
Geldiği Ülke	İtalya
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
İGV		X		

Örnek 5

Sticker Seti

GTİP	3926.40.00.00.19
Menşe	Almanya
Geldiği Ülke	Almanya
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
iGV	X	X		
EMY(Muhtelif Ülkeler)	X	X		
EMY (Amerika)	X	X		

Örnek 6

Sticker Seti

GTİP	3926.40.00.00.19
Menşe	İsviçre
Geldiği Ülke	Almanya
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
İGV		X		
EMY(Muhtelif Ülkeler)	X	X		
EMY (Amerika)	X	X		

Örnek 7

Elektrik Endüktörü

GTİP	8504.50.00.90.00
Menşe	Fas
Geldiği Ülke	Fransa
Eşlik Eden Belge	A.TR

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
EMY(Muhtelif Ülkeler)	X	X		

Örnek 8

Sticker Seti

GTİP	3926.40.00.00.19
Menşe	Uganda
Geldiği Ülke	Uganda
Eşlik Eden Belge	

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
Gümrük Vergisi			X	
İGV			X	
EMY(Muhtelif Ülkeler)*			X	
EMY (Amerika)	X		X	

* ATR ile gelen mallarda söz konusu olduğu için bu vergi zaten alınmayacaktır

Örnek 9

Plastik Gramafon Görünümlü Süs Eşyası

GTİP	3926.40.00.00.19
Menşe	Güney Kore
Geldiği Ülke	Güney Kore
Eşlik Eden Belge	

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
Gümrük Vergisi				X
İGV				X
EMY(Muhtelif Ülkeler)*				X
EMY (Amerika)	X			X

* ATR ile gelen mallarda söz konusu olduğu için bu vergi zaten alınmayacaktır

Örnek 10

Music Box Süs Eşyası

GTİP	3926.40.00.00.19
Menşe	Çin
Geldiği Ülke	Çin
Eşlik Eden Belge	

Vergi Türü	Menşe Şahadetnamesi	Tedarikçi Beyanı (Uzun/Kısa)	Form A	Menşe Beyanı
Gümrük Vergisi				
İGV				
EMY(Muhtelif Ülkeler)*				
EMY (Amerika)	X			

* ATR ile gelen mallarda söz konusu olduğu için bu vergi alınmayacaktır. Gümrük vergisi de zaten alınacaktır

BONUS BİLGİ

COVID 19 SONRASI

İTHALAT TARAFI

MENŞE İSPAT BELGELERİ VE A.TR DOLAŞIM BELGELERİNDE COVID-19 NEDENİYLE SAĞLANAN KOLAYLIKLAR

- Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğünün 53889966 / 15.04.2020 sayılı tarihli yazısı ile elektronik belge ibrazının kabulü ve sonradan kontrol süresine 6 aylık ek süre eklenmesi
- Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğünün 53889533/ 15.04.2020 sayılı tarihli yazısı ile 30 Haziran 2020 tarihine kadar aşağıdaki belgelerin kopya olması veya hiç temin edilememesi durumunda «Sonradan» ibraz koşuluyla kabulü
- A.TR Dolaşım Belgesi
- EUR.1 ve EUR. MED
- Form.A
- STA anlaşması kapsamında düzenlenen tercihli menşe belgeleri (Malezya Menşe Beyanı vs)
- Menşe Şahadetnameleri

İTHALAT TARAFI

MENŞE İSPAT BELGELERİ VE A.TR DOLAŞIM BELGELERİNDE COVID-19 NEDENİYLE SAĞLANAN KOLAYLIKLAR

- Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğünün 54269080 / 08.05.2020 sayılı tarihli yazısı;
  - A.TR Dolaşım Belgesi,
  - Tercihli menşe ispat belgesi (STA, GTS kapsamında) İbraz edilmemesi mücbir sebep kapsamındadır.
  - Belge Geçerlilik süreleri 01 Şubat 2020 ile 30 Haziran 2020 tarihleri arasında durduruldu.

İTHALAT TARAFI

MENŞE İSPAT BELGELERİ VE A.TR DOLAŞIM BELGELERİNDE COVID-19 NEDENİYLE SAĞLANAN KOLAYLIKLAR

- Ticaret Bakanlığı İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünün 54349337/ 12.05.2020 sayılı tarihli yazısı ile;
    - 15 Nisan 2020 tarihinde yayımlanan 53889533 sayılı yazı kapsamında sağlanan kolaylıklarının detayları açıklandı.
      - A.TR Dolaşım Belgesi veya Menşe İspat Belgelerinin fotokopi olarak dahi beyan edilme zorunluluğu olmadığı,
      - İbraz edilmeyen belgelerin süresi içerisinde getirilmesi durumunda sonradan kontrole gönderilmesi hususunda mevzuatımızda dayanak olmadığı,
  - Bildirilmiştir.
    - Meri yazıda tam olarak açıklık getirilmeyen hususların daha sonraki bir tarihte açıklanacağı belirtilmiştir.
      - Covid 19 salgınının başladığı 13.03.2020 sonrası 15.04.2020 tarihine kadar teminat alınarak işlem tahsis edilmişti. Bu teminatların iade edilip edilmeyeceği,
      - 15.04.2020 tarihinden önce teminat tahakkuk edilmiş ancak henüz gümrük denetimde bulunan eşyalar için de teminatın alınıp alınmayacağı.
- İlgili makamlara sorulan soruların cevabı geldiğinde ayrıca bildirileceği belirtilmiştir.

İHRACAT TARAFI 1

MENŞE ŞAHADETNAMESİ VE ÖZEL MENŞE ŞAHADETNAMESİ (FORM A) BELGESİNİN ELEKTRONİK ORTAMDA DÜZENLENMESİ VE ISLAK İMZA ZORUNLULUĞUNUN KALDIRILMASI

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) 03/04/2020 tarihli 34221550-101.99-3486 sayılı yazısı
- Ticaret Bakanlığı 02.04.2020 tarihli ve E-00053667892 yazı ile onayı
- 08 Nisan 2020 itibariyle sadece MEDOS üzerinden
- Islak imza zorunluluğu kalktı
- Karekod ve Doğrulama Kodu geldi

İHRACAT TARAFI 2

A.TR DOLAŞIM BELGESİ VE TÜM MENŞE BELGELERİNİN GÜMRÜK VİZESİ KUTUSUNA GÜMRÜK MEMURUNUN ISLAK İMZA UYGULAMASININ KALDIRILMASI

- Medos - A.tr Dolaşım Belgesi 28 Mayıs 2018 başlangıç
- Medos - Eur.1 Dolaşım Belgesi 09 Temmuz 2018 başlangıç
- Gümrükler Genel Müdürlüğü 13.07.2018 / 35835665 tarih ve sayılı yazısı (İmza Zorunluluğunu bildiren yazı)
- Gümrükler Genel Müdürlüğü 21/04/2020 tarihli 54002636 sayılı yazısı ile
- 24 Nisan 2020 tarihi itibariyle Memur tarafından imza uygulamasının kaldırılması

İHRACAT TARAFI 3

AB HARİCİ STA ÜLKELERİNE YÖNELİK DÜZENLENECEK MENŞE İSPAT BELGELERİNDE "ISLAK İMZA" KULLANILMASI

- Gümrükler Genel Müdürlüğü 05.05.2020 / 54212348 tarih ve sayılı yazısı
- AB dışındaki diğer serbest/tercihli ticaret anlaşması ortaklarımıza (Mısır, Bosna Hersek, Moldova, Malezya, Gürcistan, İran gibi)
- İkinci bir emre kadar ıslak imza uygulaması devam edilecektir

İHRACAT TARAFI 4

AKREDİTİFLİ İŞLEMLERDE MANUEL MENŞE ŞAHADETNAMESİ DÜZENLENMESİ

- Ticaret Bakanlığı'nın Deniz Ticaret Odasına göndermiş olduğu elektronik posta ile
- 08 Nisan 2020 tarihinden önce veya hemen akabinde açılmış akreditif metinlerine göre «Manuel Menşe Şahadetnamesi» talep edildiği
- Mağduriyet yaşanmaması adına bir kereliğe mahsus manuel düzenlenebileceği ve ıslak imza/mühür uygulanabileceği veya
- MEDOS sisteminde mevcut olmayan ibarelerin yer alması şartının bulunması halinde ilgili belgenin manuel düzenlenebileceği
- Sonraki işlemlerde akreditif metnlerinin MEDOS sistemine göre revize edilmesi talimatlandırılmıştır

***Hatalıysam: 0212 000
00 00***

sezai@sezaikaya.com